

Zacharia 4

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

De 7-kandelaar -of: menora- is heel bekend. **Dia 1**

Israël kende de zevenarmige kandelaar, die in opdracht van God was vervaardigd en een plaats had ontvangen in de tabernakel en later in de tempel.

De kandelaar is vandaag ook symbool van de staat Israël.

Voor het parlamentsgebouw in Jeruzalem, de Knesset, prijkt een levensgrote Menora.

Eens geschonken door de Engelse regering.

In het oude Israël werd de kandelaar 's avonds aangestoken door de hogepriester en bleef de hele nacht branden.

Niet allereerst omdat het zo donker was, maar als een belofte: zolang de lamp bleef branden, zolang zou God het volk gedenken.

Het doven en het wegnemen van de kandelaar betekent dan ook: God heeft zijn volk vergeten.

Niet alleen in het OT, maar ook in het NT komen we de kandelaar tegen.

In het boek Openbaring staan zeven kandelaren voor zeven gemeenten.

Ze zijn geroepen om het licht van Christus te laten schijnen in de duisternis.

Het beeld van de brandende kandelaar tekent ook de afhankelijkheid van de gemeente: een kandelaar is geen lichtbron uit zichzelf, maar slechts lichtdrager.

Als ie geen licht geeft is er iets mis met de toevoerbuizen naar de kandelaar.

Een gemeente zonder uitstraling betekent: er is iets mis in de communicatie met God.

Nog erger is het als de kandelaar weg is en het heel donker wordt.

Dat was de situatie van Israël in de 6e eeuw voor Christus.

Jeruzalem en haar tempel waren verwoest en het volk Israël was in ballingschap in Babel D.w.z. de kandelaar was weggenomen.

Dat duurde 70 jaar: toen keerde het volk weer terug naar hun land.

Het land werd opgebouwd dus symbolisch probeerde men de toevoerkanalen naar de kandelaar weer vrij te maken zodat het weer licht werd.

Een nieuwleiderschap kwam van de grond: met godsdienstige leiders onder hogepriester Jozua, met de koning Zerubbabel, met nieuwe bestuurders als Ezra en Nehemia en de tegenmacht van de profeten Haggai en Zacharia.

Nieuw leiderschap deed alles om de puinhoop-stad Jeruzalem weer op te bouwen, de tempel herstellen en het gepolariseerde volk weer bijeen te brengen.

Alleen: de werkelijkheid was bikkelaarhard.

Dat merkte een vertegenwoordiger van de toenmalige tegenmacht: de profeet Zacharia.

Opeens kwam er onrust van binnen: subsidiekranen werden dichtgedraaid en tegenwerking van buiten: de Samaritanen.

Vergelijkbaar met onze tijd: met de coronacrisis zien we weer een nieuwe crisis: binnen de samenleving wordt het leven duurder, en van buiten zijn er hackers, de mocromaffia...

En de kerk, die wordt kleiner...

Wie ontsteekt een licht in het duister, wie ontsteekt de kandelaar?

2600 jaar geleden was er een Zacharia, vertegenwoordiger van de tegenmacht.

En zulke mensen hebben we vandaag ook nodig.

Zacharia zag in een nacht acht visioenen aan zich voorbijtrekken en in één ervan zag hij een heel bijzondere kandelaar. **Dia 2**

Eentje met boven de kandelaar een oliereservoir.

En toevoerbuizen leiden de olie naar de lampen.

Je wordt er stil van: er zijn zelfs geen priesters in de weer om voor olie te zorgen. Nee, de kandelaar ontvangt zijn licht van twee olijfbomen, links en rechts van het oliereservoir.

Eén ding lijkt duidelijk: het licht van de kandelaar hangt niet van mensen af, maar van God.

God gedenkt zijn volk. De naam Zacharia betekent ook: de Heer gedenkt.

Bemoedigende woorden klinken: dit is het woord van de Heer tot Zerubbabel: "niet door eigen kracht, of macht, maar met de hulp van mijn Geest".

In zijn nieuwe boek 'omarm de chaos' tekent Jan Rotmans in een aantal steekwoorden de crises in onze samenleving: klimaatcrisis, coronacrisis, bestuurscrisis, woningcrisis, energiecrisis, grondstoffencrisis.

Hij voorspelt onrust, demonstraties, opstand, revoluties, kortom chaos, omdat een veranderend tijdperk daar altijd mee gepaard gaat.

Je schrikt ervan: loopt het niet uit de hand!

Nee, we moeten de chaos juist omarmen omdat die een belofte in zich heeft dat er iets nieuws komt, schrijft Rotmans.

Hier, bij Zacharia, hoor ik: heb er allereerst vertrouwen in dat aan God de toekomst is

Niet door kracht of geweld maar door mijn geest, zegt de Heer.

In de tijd van Zacharia was er ook sprake van een berg problemen.

Die berg was: hoe kan het land Israël weer tot beloofd land worden temidden van alle verwoesting, ongeloof en tegenwerking?

En wij zeggen: hoe ruimen we blokkades uit de weg tussen volkeren, tussen en in kerken, in huwelijken, gezinnen, in het leven van jong en oud.

Hoe kunnen we de crises van onze tijd doorkomen en overwinnen.

Met handvesten en resoluties VN? Die veroordelen altijd dezelfde landen terwijl de ergste situaties buiten zicht blijven. Met rechten van de mens? Voorzitters van die colleges zijn vertegenwoordigers van brute regimes!

Met klimaatop, met

Maar in dat prachtige visioen klinken eerst die woorden: voor Zerubbabel -de koning in die dagen- verandert zelfs de hoogste berg in een vlakte.

Zacharia roept op om te vertrouwen op Gods mogelijkheden!

Waar verwachten wij het vandaag van in onze wereld?

Van de maakbaarheid van de samenleving? van alle ronde tafelconferenties? Van politieke uitspraken? Van wetenschap en techniek..?

Waar verwachten wij het van in de kerk: van gezonde financiële organisatie, van goed verzorgde erediensten? Van een kerkruimte met mechanische ventilatie?

Nee, allereerst: van U is de toekomst!

En daarom gaat de kerk door met alle gebreken van dien met de lofprijzing onder luid gejuich, met het openen van de Woorden, met gebed.

Prachtig dominee, prachtig Zacharia, hoopvol.

Maar als aan God de toekomst is, betekent dat dan dat wij er niet toe doen?

Nee, dat is een verkeerde gedachte. **Dia 3**

Hoorden we eerst de woorden: "niet door eigen kracht, maar met de hulp van mijn Geest", even later horen we: "Zerubbabel zal deze tempel eigenhandig voltooiën zoals hij hem eigenhandig heeft gegrondvest.

In de Bijbel lees je dat vaker: als Gods Geest aan het werk gaat, worden mensen ingeschakeld.

Zo was het ook met Zerubbabel: hij begon de tempelbouw en het was Gods Geest, die door hem heen werkte.

Dat geldt ook voor ons vandaag: we hoeven enerzijds niet te leven alsof alles van ons af hangt afhangt, maar dat betekent niet dat we passief zijn.

We mogen aan het werk gaan, hoe dan...?

Opmerkelijk, wat de handen van Zerubbabel doen is niet opzienbarend.

Hij houdt een gegraveerde steen vast in zijn handen. Hij draagt zijn steentje bij.

In alle stilte verricht hij zijn werk zonder lawaai.

En de Heer verblijdt zich in dat bescheiden werk getuige de ogen van de Heer, die met welgevallen daar naar kijkt en later naar de ganse aarde.

Het werk van Zerubbabel stelt naar de maatstaven van de wereld weinig voor, maar het zijn de kleine dingen die 't em doen. **Dia 4**

Want er staat: "ook al hadden jullie in het begin geen vertrouwen in het werk.."

In de oude vertaling stond daar: ook al verachten jullie de dag van de kleine dingen.

Sommige ouderen kennen misschien nog het groene VU busje van vroeger met de beeltenis van Abraham Kuiper voorop.

Daar werden stuivers in gedaan ten bate van de Vrije Universiteit

Daar stond de tekst op uit Zacharia: want wie veracht de dag van de kleine dingen?

Wij moeten oog krijgen voor de kleine dingen, zoals het mosterdzaadje, dat gezaaid wordt, je vindt het niet terug, maar het groeit uit tot een boom.

Je moet oog hebben voor David, die met een steen Goliath versloeg, voor Gideon met zijn bende, voor de prekende vissersjongen Petrus op Pinksteren, Amnesty International en zijn brieven.

Onze wereld lijkt op te leven bij wereldschokkende gebeurtenissen en conferenties.

Maar let op dat dat alles begonnen is met kleine dingen, kleine mensen.

Kennen we het geheim van de kleine dingen?

Jan Rotmans laat in zijn boek 'omarm de chaos' zien dat veranderingen altijd beginnen met mensen die een roepende in de woestijn zijn. Ze worden voor gek verklaard.

Totdat een kwart van de bevolking het toch gaat beamen en daarna is de verandering als geheel snel op handen.

Denk maar aan de rookcultuur: het was eerst gewoon, toen zei er een dat het slecht was en die werd voor gek verklaard. Toen gingen meerderen het toch nalaten en nu is het not done om te roken!

Over verandering gesproken.

Ik geloof ook dat er veel moet en gaat veranderen: andere vormen van bestuur, andere energiebronnen, nieuwe technieken, meer streekproducten, alles groener, zuiniger, menselijker.

De kerk zal moeten veranderen: van vacatures die vervuld moeten worden naar taken zoeken bij mensen die gaven hebben, van een verzorgende kerk naar een participerende gemeente

Het begint in het klein.

Ik zie in het visioen twee olijfbomen, die voor de Heer staan, zonen van de olie.

Misschien mag je daarbij denken aan mensen, die gezalfd zijn met olie.

In die tijd was dat de koning Zerubbabel en de hogepriester Jozua, staat en kerk.

Een nieuwe regering omarmt de crisis als een nieuwe mogelijkheid tot verandering en de kerk bidt daarvoor in de wetenschap dat aan God de toekomst is.

Een geluk is het als mensen doen wat gedaan moet worden.

Eén is zo'n getuige bij uitstek geweest: Jezus Christus, priester en koning tegelijk.

Hij was geheel en al vervuld van de Geest van God en leefde niet uit eigen kracht en geweld.

Hij heeft de dag van de kleine dingen niet veracht, maar ging weldoende en genezende door het land.

Hij bracht leven door zijn sterven, vrede tussen God en mens, mens en mens, volk en volk.

De dag van zijn kribbe en kruis behoren tot de dingen die we niet moeten verachten.

Het is Hij, die zichzelf noemt: licht der wereld, wijzend op die kandelaar.

Wie in Hem gelooft zal nooit in de duisternis wandelen, wie doet wat hij zegt kan bergen verzetten, ziet Gods droom werkelijkheid worden.

Amen